గొప్పవారితో గుసగుసలు

వేములవాడ భీమకవి

కీ॥ శే॥ శ్రీ వారణాసి శ్రీనివాసరావు

(ద్రాక్షారామం, గోదావరీ తీరం; ఇసుకపట్టుమీద ఆసీనుడై విచారిస్తూ వున్న భీమకవి; నమస్కరిస్తూ నేను.)

నేను: భీమకవిగారూ, నమస్కారం.

భీ: బ్రహ్మార్పణమస్తు-ఎవరు నీవు.

నే: బ్రాహ్మణ్ణి.

భీ: కూర్చో. (నేను దగ్గరగా కూర్చున్నాను) ఏం పనిమీద వచ్చావ్. నీ వైఖరిచూస్తే నీవు ఏదో కోరికతో వచ్చినట్లుందిలే.

నే: నాకు గొప్పవాండ్లను చూచి వారితో మాట్లాడుతుంటే వుత్సాహం. అందుకని వచ్చా.

భీ: సరే మాట్లాడుచ్చు కాని, నా బూడిద, నేనేం గొప్పవాణ్ణి.

నే: అదేమండీ అట్లాగంటారు? ఆంధ్ర లోకమంతా మీపేరంటే నాపలిపోతూంటే!

భీ: [illegible] నాచావు కొచ్చింది. ఈ ఉదయమే స్వర్గంనుంచి వచ్చా. అక్కడికి ఎన్నడు వెళ్లేవాణ్ణిగాను. నిన్న సాయంత్రం స్నానం చేదామని ఆకాశగంగకెళ్లా. అక్కడికి మన ఆంధ్ర కవులు కొంత రొచ్చారు. మనవాండ్లేకదా నని చేరబోయా. పోతే ఆ ఠక్కుమాలినవాండ్లంతా దూరంగా పోవడ మారంభించారు. ఏమి టబ్బా అని మళ్ళీ పలుకరించా; మళ్ళీ అంతే. ఈ విధంగా కొంచెసేపు సాగింతర్వాత ప్రాణం విసిగి 'ఏమిటిరా యిది! నేను బ్రాహ్మణ్ణే, ఛండాలుణ్ణి కాను' అన్నా. దానికి వాండ్లలో నొక త్యాగి) అంటాడు 'నీవు తిట్టికవివి. దూరంగా వుండుమని స్వామి పోయి తెల్లవారుఝామున బయలుదేరి స్వర్గానుంచేరా. ఇక్కడ భీమేశ్వరుణ్ణి కనుకుని 'నీ మొగమునందా, యిదేం గ్రహచారం, యిందుకా నన్ను కన్నా'వని నాలుగు [illegible]. అభ్యాసదోషంచేత ఈ నదిని చూడగానే స్నానం చేద్దామని తోచి ప్రస్తుతం మనశ్శాంతి నొందుచున్నా. (కొంచె మండి) తిట్టుకవి నట! దూరంగా వుండాలట! నా వొళ్ళు మండిపోతూంది.

నే: అవును; మీకాపేరు తిట్టుకవులేగా?

భీ: (కోపంతో) నీకూ పుట్టింది ఆ రోగం. నా శరీరంతో నా శక్తిపోయిందికాని లేకుంటే నిన్నీ పాటికి మసిచేసేవాణ్ణి.

నే: అట్లా కోప్పడితే యెట్లాగండీ. ఆంధ్ర లోకమంతా యిచ్చిన బిరుదు నేనుదీసుకుందా మంటే [illegible].

భీ: (కోపంతో) ఊడదీసుకుందామంటే ఊడుతుందా! ఓరి నిర్భాగ్యదామోదర [illegible] మణీ. తిట్టుక వేమిట్రా! నేను మటుకు కవిని కానట్రా? నేం జెప్పింది కవిత్వం కాదట్రా? అది లక్షణయుక్తంగా లేదట్రా? దాన్లో ధారా శుద్ధి లేదట్రా?

నే: బాధొచ్చిందే [illegible] కోపించకపోతే యేమైనా అనేవొప్పు?

భీ: (కొంచెం శాంతించి) అడుగు, ఏమడుగుతావో అడిగేదను.

నే: మీరు చాటువులతప్ప మీరు రచించిన గ్రంథ మేదైనా వుందా.

భీ: (పట్టరాని కోపంతో, ఆశ్చర్యంతో) [illegible] తెలియని సిగ్గులేని తెగా, నిన్ను గోదావరి [illegible] నీకు నాతో తెగులెత్తుతుండా వాళ్ళేమన్నా అనడానికి. లేకపోతే అధగిడీ కొడుకులంతా [illegible] నాలంచమిచ్చి పంపారా భూలోకానికి. నాకంటె [illegible] ఒక గ్రంథం వ్రాసా, అదీ యెవ్వాళ్ళ చేయ్యి నాడావుని.

నే: ఏమిటండీ అది?

భీ: ఏమిటా, పేరే విన్లా, నీకు నేను ఆకాశంలో నుంచి వచ్చావురా! భీమకవి కృతం రాఘవపాండవీయం అనలేదట్రా?

నే: ఏమిటండీ భీమకవిగారూ! అది పింగళి సూరనార్యకృతంకాదా!!

భీ: ఏమిటే పింగళి-సూరనార్యకృతమా! ఆ గడుసుకొండ కొడుకు [illegible] తోచింది-నిన్నగాక మొన్న పుట్టినవాడికి. వాడు నా గ్రంథ నామాన్ని దొంగిలించాడు. అది నేనువ్రాసిందే.

నే: అయితే యెక్కడా కనిపించదేమండీ?

భీ: ఎట్లా కనిపిస్తుంది. దాన్నొక కడుపుబ్బ ముండాకొడుకు గోదావరిలో కాల్చింటా.

నే: అదేమిటండీ, నేనెన్నడూ వినలేదే?

భీ: వినలా, వినియేదు వినిపిస్తా. నేను పుట్టినప్పట్నుండి యే గనికులో, చిల్లరరాజుల్లో చూచాగాని రాజాధిరాజ సందర్శనం చేయలా. అట్లాంటి కోరి కుండని మావూళ్ళో పెద్దవాణ్ణి కణ్ణడిగితే- ఆయనన్నాడు 'నాయనా వట్టి చేతులతో రాజదర్శనం చేయకూడదు. నీవు కవివి కాబట్టి యేదో గ్రంథం వ్రాసి, తీసుకెళ్ళి అంకిత మిస్తానను' అని సలహా యిచ్చాడు. సరే కదాయని, వట్టి గ్రంథం అందమే ముంది; అది యెవడయినా వ్రాస్తాడు; ఇతరులు వ్రాయ లేనిదాన్ని వ్రాయాలని పట్టుదలతో చి ఒకవారం రోజులు కష్టపడి భారత రామాయణాలు ప్రతిపద్యంలో వచ్చే రాఘవ పాండవీయాన్ని కూర్చి వెళ్ళా ప్రభుదర్శనానికి. ఆయన ఆస్థానకవి, పండితుడు ఎవడో వున్నాడంటే పూజారి వరంపొందితేగదా దేవుడివరమని వాడింటికెళ్లి, అక్కడే బసచేసి, నాసంగతంతా చెప్పి, గ్రంథం వినిపించా. రెన్నాళ్ళలో విని రాజదర్శనం చేయిస్తా నని చెప్పాడు. బహుబాగుందన్నాడు. మర్నాడు నదికిస్నానానికెళ్లి వచ్చా. వచ్చేటప్పటికి నా గ్రంథం కనుపించలా! ఆయన యింట్లో వాండ్లు, ఎవరినడిగినా 'మాకేం దెలుసు మే మెరగ' మన్నారు. పోయిందానికి కించపడుతూ వెధవ తెలివి ధారణ పట్టగూడదూ. సరే పడుంటాగా ఆ రాత్రి ఆ స్థానకవి పాలే రొకడొచ్చి రహస్యంగా—'అయ్యా' నా పేరు చెప్పకండి. మా అయ్యగారు రొక తాటాకు గ్రంథాన్ని కాల్చి గోదారిలో కల్పుతూంటే నా కళ్లార చూచానన్నాడు.

నే: ఆ! యెంతపని యెంతపని! (గుండెకొట్టుకొంటూ)

భీ: ఆ మాట వినేటప్పటికి నాకెట్లా వుండి వుంటుందో వూహించుకో. గభాలున లేచెళ్లి, కవిని వాడిపెండ్లాం ముండను లేపి నాకు జరిగిందంతా చెప్పి అప్పుడే లోపల్నుంచి ఉబ్బటిల్లి వచ్చిన పద్యం (ఏదో జ్ఞాపకంకూడా లేదు) చెప్పా. దాంతో వాడు ధుమ్మని చచ్చాడు. ఆ కుర్చుబోతు ముండాకొడుకు కప్పుడేదో గ్రంథం గూడా వ్రాస్తున్నాడట. అది పూర్తికాకుండా చచ్చాడు. ఇక నక్కడుంటే ఆబూరు దక్కదని వెళ్లిపోయినా.

నే: (గుండెకొట్టుకుంటూ) ఆహా! యెంతపని జరిగింది. యెంతపని జరిగింది. దాన్లో ఒక నొక పద్యమైనా జ్ఞాపకంలా.

భీ: జ్ఞాపకం లా: నాలెక్క మెట్లాటిదో, మంచిదైన నా జ్ఞాపకముంచుకుందామని విశ్వ ప్రయత్నించేసినా జ్ఞాపకముండదు.

నే: పోనియ్యండి. శాంతించండి. మీకా పద్యాలు చెప్పేటప్పుడెట్లా వుంటుందేమిటి.

భీ: నా సంగతంతా వివరంగా జెప్తా విను. నేనేదో విధవముండకు పుట్టానట. అందుకని నన్ను మా వూళ్ళో వాళ్ళంతా అవహేళంచుకునే వాళ్ళు. నాకు బుద్ధొచ్చింతర్వాత ఒక రోజు వొళ్ళుమండి, భీమేశ్వరాలయానికెళ్లి దేవుణ్ణి తిట్టడమారంభిస్తే ఆయన 'ఒరేవ్, నీ వేదంటే అదౌతుంది పో' మ్మన్నాడు. జరిగిన అవమానాన్ని సర్వదామననం చేసుకోవడంతో అందరికీ మనస్సులో వుండే కోపం నాకు ముక్కుచివర చేర్పడింది. మావూళ్లో నాయిష్టం వచ్చినట్లు శాపనార్థా లారంభించా అవి ఫలిస్తున్నకొద్దీ. ఘనానికి నోరు మంచిది కాదనే కీర్తి నల్దిక్కుల వ్యాపించింది. నేనెక్కడికెళ్ళినా నన్నంతా ఏదో వ్యాఘ్రాన్ని భూతాన్ని చూచినట్లు చూచేవారు. దాంతో నాకు మరింత మండేది. చెడామడా తిట్టేవాణ్ణి. ఆ తిట్టేటప్పుడు నావొళ్ళు నాకు తెలీదు. మండుతున్నట్లుంటుంది నోటపద్యమే గాని వచనం రాదు.

నే: అర్థమైంది. అంత తొందర మంచిది కాదు అంటే కరుస్తారుకదా.

భీ: (కూర్చున్న పాళాన్ని మార్చి మండిపడుచు) కరుస్తానా, మరీకరుస్తానా? ఓరి గాడ్దా-నిన్ను విధవముండకు పుట్టావని వూళ్ళో వాళ్లు సహపంక్తికి రానీక ఎక్కడబడితే అక్కడ వెక్కిరించి, సద్బ్రాహ్మణున్ని ఛండాలునివలె చూస్తే నీవుమాత్రం కరలేవ్. ఎదటివాండ్లకు నీతు జెప్పడానికంతా పెద్దలే. తొందరట తొందర!

నే: పోనీ మీ అమ్మగారినే అడిగి కలుక్కోకపోయినారా? నిజమైతే—

భీ: (నాటునడీ-ఒళ్లు గజగజవణుకుతూ) ఓరి పిశాచముండాకొడుకా! నీవు మనిషివా పశువ్వారా! బ్రాహ్మణ్ణంటివే, నీ బ్రాహ్మణ లక్షణమేమైందిరా?? కన్నతల్లిదగ్గర కెళ్లి, నీవు నన్నెవరి కన్నావో చెప్తావా చెప్పవా అని అడగమనడానికి నీకు నోరెట్లా వచ్చిందిరా ఛండాలుడా!

నే: తిట్టి చంపలేదుకదా, మీరు చచ్చింతర్వాత నన్నా మిమ్మల్ననకపోవడం న్యాయం కాదు. మీరు వట్టి తొందరవిందులు కాకపోతే పాప మా కళింగ గంగు నట్లా పకీర్ను చేస్తారా.

భీ: ఏం ఎందుకుచేయనూ! కవి అంతవాడు వస్తే దయచేయండంటాడా-ఇప్పుడు సందడిగా వుంది, పోండి, మళ్ళీ రాం అంటాడా. నే నగ్రజాతివాణ్ణి, నాకాళ్లు కడిగి నెత్తినజల్లుకోకపోగా అట్లాటి నిరాకరణమా. ఎందుకుచేయనూ, అట్లా అన్నవాళ్ళందర్ని మళ్లీమళ్లీచేస్తా. అయితే నేం. వట్టి బెమ్మగాణ్ణి మళ్లీ జాలిదలిచి రాజ్యమిచ్చానా లేదా?

నే: తాను బైటికొస్తే నేం కొంపమునుగుతుందో నని ఝడిసి చనూనింట్లో తేరనిపించిన పోతరాజుగా రెందుకండీ తిట్టి చంపడం-?

భీ: ఒరేవ్, నీవు తెలిసీ తెలిని ఛవటవ్. మధ్యాహ్న మొంటిగంటకు వాడి గుమ్మంముందు చేరాను, యిరవై ఆరు మైళ్ళు సుద్ర ప్రయాణం జేసి! తనకంటే ఆ వూళ్లో నాథు దేవడూ లేడూ! ఎంత రాజైతేమాటుకు - బ్రాహ్మణుకదా అనకుండా యింట్లో హాయిగా పడుకుని లేడని పిస్తాడూ. నీవైతే మహాసహనం చూపించేవాడవు కాబోలు.

నే: (కొంచె మాలోచించి) మిమ్మల్ని యేంలాభంలెండి. మీ కట్లాటి వరమిచ్చిన భీమేశ్వరుణ్ణనాలి.

భీ: నాకదంతా తెలీదు. అట్లాటి వర మెందుకిచ్చావని చేతైతే పోయి వాణ్ణే అను.

నే: సరే, వీటికేంగాని; అసలీ తిట్టు కవిత్వం వల్ల లాభ మేమిటండీ.

భీ: అట్లా గడుగు: లాభ మేమిటో చెప్తా పట్టు. అంతకు ముందు దాని తత్త్వాన్ని గ్రహించుకో. తిట్టుకవిత్వం సామాన్యమైందికాదు. దానికీ అన్నిటితోబాటు శాస్త్రముంది. నీ వెప్పుడైనా లక్షణగ్రంథాలు వెలగబెట్టావా? వాట్లో విషమాక్షర ప్రయోగాలు విషగణ ప్రయోగాలు మొదలైన వున్నాయి తెలుసునా? వాటి లాభ మేమిటో విను. యుద్ధంలో సైనికులు చచ్చి చెడీ జయం సంపాదించుకొస్తే, ఇండ్లల్లో, పొట్టల్లో నీళ్ళు కదలకుండా బొర్రలుపెంచుకుని కదలకుండా కూర్చున్న పెద్దమ్మలంతా నా జయఫలా లనుభవించారు. అట్లాగే మేము పదతిట్టి భయపెట్టబట్టి, రాజులంతా యేం ప్రయోగం జేస్తారోనని ఝడిసి పారితోషికాలూ, అగ్రహారాలూ, గండపెండేరాలూ ఇప్పుడు మమ్మల్ని చూచి తిట్టుకవులు తిట్టుకవులు అని దూరం దూరంగాపోయే యీ నేత్రశ్రేయపు కవిముండాకొడుకులముందు బోర్లిస్తే మాకంటే యెవరూ లేరనివిర్రవీగి చస్తున్నారు. ఇది లాభంకాదూ? మే మా ప్రేతలకు, వేసులవాండ్లం; అంగరక్షకులంమాలో తిట్టి బాగుపడ్డవా డొక్కడూ లేడు.

నే: అట్లాటప్పుడు తిట్టుకవు లని తిట్లు తినడమెందుకండీ?

భీ: ఎందుకా? 'పరోపకారార్థ మిదం శరీరం.'

నే: అపకీర్తి తెచ్చే పరోపకార మేం మంచిదండీ.

భీ: ఏం మంచిదా? రావణాసురుడు నారదుడితో నన్నట్లు, పుట్టిందానికి కీర్తో, అపకీర్తో రావాలి. కీర్తికి నోచుకోలేదు కాబట్టి, అపకీర్తి వహిస్తాం. ఇక నేను స్వామిని చూడబోవాలి స్నానంజేసి. (లేచును).

నే: నేను రావచ్చా?

భీ: రా.

నే: స్వామి సమాధానం చెప్పకపోతే యేం జేస్తారు?

భీ: ఏం జేస్తానా, నెత్తిన గుద్దేసుకుని యేడుస్తూ స్వర్గాని కెళ్తా.

(నిష్క్రమణం)

ప్రతి తల్లియును ఉడ్వర్డ్స్ గ్రైప్‌వాటరు యొక్కశ్రేష్టమైన గుణమును ఎరుగుదురు
అది బిడ్డలను కాపాడుచున్నది

WOODWARD'S GRIPE WATER

keeps baby well

"[illegible]" [illegible] గ్రైప్‌వాటరు [illegible]

I-WW108-111-TEL W. WOODWARD LTD., LONDON, ENGLAND